

Հասցեատու էմ

Տեսչություն

01.09.2023թ.

Ն. Տողանյան

Ստուգված է

Տարրական մ/մ

Նախագահ՝

Կ.Զիրուհյան

**Երևանի Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ի
թ.57 հիմնական դպրոց**

**2023-2024 ուստարի
Շախմատի
Թեմատիկ պլանավորում**

Դասարան՝ 2-րդ.

Ուսուցիչ՝ Ա. Կարապետյան

ՇԱԽՄԱՏ առարկա, 2-րդ դասարան

Թեմատիկ պլանավորում

«Շախմատ» առարկայի ուսուցման նպատակն է տարրական դպրոցի սովորողների մոտ խթանել որոնողական գործունեությունը՝ ուղղված փոփոխվող շախմատային իրավիճակներում կողմնորոշվելուն, շախմատային խնդիրների լուծման տարբերակներ գտնելուն, սովորողների կոնվերգենտ և դիվերգենտ, քննադատական և ստեղծագործական մտածողությունը զարգացնելուն:

ԴԱՍ	ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	ԴԱՍԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ <u>Սովորողը կարողանում է...</u>	Դասագրքի էջեր	Տեսքի էջեր
1	Ծանոթությունն շախմատին	Բարենպաստ միջավայրի ձևավորում, դասագրքի և առարկայի նկատմամբ հետաքրքրության ստեղծում: Խաղաքարերի անվանումների, «խաղադաշտ» և «դաշտ» հասկացությունների ուսուցում:	Պատմել դրվագներ շախմատի ստեղծման մասին: Անվանել և ցուցադրել շախմատի խաղաքարերը, դաշտը:	4-5	3
2	Դաշտերի անվանումները	Ուսուցանել լատիներեն a, b, c, d, e, f, g, h տառերը: Ուսուցանել դաշտերը :	Անվանել a b c d e f g h լարիներեն տառերը: Անվանել և ցույց տալ դաշտերը:	6-7	4
3	Հորիզոնականներ և ուղղաձիգներ	Ուսուցանել հորիզոնական և ուղղաձիգ գծերը:	Ցույց տալ և անվանել շախմատային գծերը. ուղղաձիգ, հորիզոնական:	8-9	5
4	Անկյունագծեր	Ուսուցանել անկյունագծերը :	Ցույց տալ և անվանել անկյունագծերը:	10-11	6
5	Խաղաքարերի սկզբնական դասավորությունը	Ուսուցանել խաղաքարերի սկզբնական դասավորությունը, խաղաքարի մոտավոր արժեքը :	Դասավորել խաղաքարերը սկզբնական դիրքով: Թվարկել խաղաքարերի մոտավոր արժեքները:	12-13	7

6	Խաղաղաշտի կառուցվածքը	Ուսուցանել խաղաղաշտի կիսաղաշտերը, սահմանային գիծը, թևերը :	Ցույց տալ և անվանել խաղաղաշտի սպիտակների և սևերի կիսաղաշտերը, սահմանային գիծը, արքայի և թագուհու թևերը:	14-15	8
7	Խաղաղաշտի կառուցվածքը	Ուսուցանել խաղաղաշտի կենտրոնը, եզրերը, անկյունները : Ամփոփել խաղաղաշտ թեման:	Ցույց տալ և անվանել խաղաղաշտի կենտրոնը, եզրերն ու անկյունները, անսխալ տեղադրել խաղաղաշտը: Սովորողը ստուգում է իր գիտելիքները խաղաղաշտ թեմայի վերաբերյալ:	16-17	9
8	Արքա	Ուսուցանել արքա խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել արքայի դերը, կատարել քայլ արքայով, Սահմանել արքա խաղաքարին վերաբերող կանոն:	18-19	10
9	Արքա	Ուսուցանել արքայով խաղաքար վերցնելը, արքայի և խաղաքարեր վերցնելու կանոնները:	Սովորողը կարողանում է. վերցնել խաղաքարեր արքայով: Սահմանել արքա խաղաքարին վերաբերող 2-րդ կանոնը:	20-21	11
10	Նավակ	Ուսուցանել նավակ խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել նավակի դերը, կատարել քայլ` նավակով, վերցնել խաղաքար` նավակով:	22-23	12
11	Նավակ	Ուսուցանել նավակով հարձակվելը և կրկնակի հարվածով քայլը:	Վերցնել խաղաքարեր` նավակով, հարձակվել խաղաքարերի վրա` նավակով, կատարել կրկնակի հարված` նավակով:	24-25	13
12	Շախ	Ուսուցանել շախը:	Սահմանել շախը, շախ տալ :	26-27	14
13	Շախ	Ուսուցանել շախից ազատվելու ձևերը:	Ցույց տալ` ինչպես ազատվել շախից :	28-29	15

14	Փիղ	Ուսուցանել փիղ խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել փղի դերը, կատարել քայլեր` փղով, վերցնել խաղաքար` փղով::	30-31	16
15	Փիղ	Ուսուցանել փիղ խաղաքարով շախ հայտարարելը և կրկնակի հարված կատարելը:	Ջայտարարել շախ և կրկնակի հարված կատարել` փիղ խաղաքարով::	32-33	17
16	Թագուհի	Ուսուցանել թագուհի խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել թագուհու դերը, կատարել քայլեր` թագուհիով, վերցնել խաղաքարեր` թագուհիով:	34-35	18
17	Թագուհի	Ուսուցանել թագուհի խաղաքարով շախ հայտարարելը և կրկնակի հարված կատարելը:	Ջայտարարել շախ և կրկնակի հարված կատարել` թագուհի խաղաքարով:	36-37	19
18	Մատ	Ուսուցանել մատը:	Սահմանել մատը, մատ անել:	38-39	20
19	Մատ	Ամրապնդել մատի իմացությունը:	Սահմանել մատը, ստեղծել մատ` մեկ քայլից:	40-41	21
20	Ամփոփում. Դաս-մրցույթ. մատ` մեկ քայլից	Ամփոփել` խաղադաշտ, արքա, թագուհի, Նավակ, փիղ, շախ, մատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը:	Մեկնաբանել շախը, մատը, ստեղծել մատ` մեկ քայլից, արտասանել քայլը:	42-43	22
21	Ձի	Ուսուցանել ձի խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել ձիու դերը, կատարել քայլեր` ձիով:	44-45	23
22	Ձի	Ուսուցանել ձիով խաղաքար վերցնելը և կրկնակի հարված կատարելը:	Վերցնել խաղաքար և կրկնակի հարված կատարել` ձի խաղաքարով:	46-47	24
23	Ձի	Ուսուցանել ձի խաղաքարով շախ և մատ հայտարարելը:	Շախ և մատ հայտարարել ձի խաղաքարով:	48-49	25

24	Պատ	Ուսուցանել պատը. ոչ-ոքիի ձևեր:	Սահմանել պատը, մեկնաբանել ոչ-ոքին: Պատ անել:	50-51	26
25	Պատ	Ուսուցանել ինչպես խուսափել պատից, ամրապնդել պատի իմացությունը:	Սահմանել պատը, ցույց տալ՝ ինչպես խուսափել պատից:	52-53	27
26	Ամփոփում. Դաս-մրցույթ. մատ՝ մեկ քայլից	Ամփոփել խաղաղաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, շախ, մատ, պատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը:	Մեկնաբանել շախը , մատը, պատը, ստեղծել մատ՝ մեկ քայլից, արտասանել քայլը:	54-55	28
27	Մատային դիրքերի ստեղծում	Ամփոփել խաղաղաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, շախ, մատ, պատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը: Ստեղծագործական միջավայրի ձևավորում, սովորողներին ազատ ստեղծագործելու ուղղորդում:	Մեկնաբանել շախը , մատը, պատը ստեղծել մատային դիրքեր:	56-57	29
28	Չինվոր	Ուսուցանել զինվորի դերը, առանձնահատկությունները, քայլը, խաղաքար վերցնելը:	Ներկայացնել զինվորի դերը, կատարել քայլ՝ զինվորով, վերցնել խաղաքար՝ զինվորով:	58-59	30
29	Չինվորի փոխարկումը	Ուսուցանել զինվորի փոխարկումը:	Կատարել զինվորի փոխարկում:	60-61	31
30	Չինվոր	Ուսուցանել զինվորով շախ և մատ հայտարարելը:	Շախ և մատ հայտարարել՝ զինվորով:	62-63	32
31	Կողանցիկ վերցնելը	Ուսուցանել կողանցիկ վերցնելը:	Չինվորով կողանցիկ վերցնել:	64-65	33
32	Ամփոփում. Դաս-մրցույթ. մատ՝ մեկ քայլից	Հարց ու պատասխանի և խնդիրների միջոցով ամփոփել խաղաղաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, զինվոր, շախ, մատ, պատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը: Պատրաստել խաղաքարերի համար անձնագրեր:	Սահմանել շախը, մատը, պատը ստեղծել մատ՝ մեկ քայլից, արտասանել քայլը:	66-67	34

33	Մատային դիրքերի ստեղծում	Չարց ու պատասխանի և առաջադրանքների միջոցով ամփոփել խաղադաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, զինվոր, շախ, մատ, պատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը: Ստեղծագործական միջավայրի ձևավորում, սովորողներին ազատ ստեղծագործելու ուղղորդում:	Մեկնաբանել շախը, մատը, պատը, ստեղծել մատային դիրք:	68-69	35
34	Փոխատեղում	Ուսուցանել փոխատեղում քայլը, նրա նպատակը, փոխատեղման կանոններից երկուսը:	Կատարել փոխատեղում քայլը, բացատրել փոխատեղման կանոնները:	70-71	36
35	Փոխատեղում	Ուսուցանել փոխատեղում կատարելու մյուս երկու կանոնները:	Ներկայացնել փոխատեղումը, կատարել փոխատեղում, բացատրել փոխատեղման կանոնները:	72-73	37
36	Քայլի գրանցումը	Ուսուցանել քայլի գրանցումը:	Տեղորոշել և գրանցել շախմատային քայլերը:	74-75	38
37	Ամփոփում. Դաս-մրցույթ. մատ՝ մեկ քայլից	Ամփոփել խաղադաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, զինվոր, շախ, մատ, պատ, քայլի գրանցում թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը:	Մեկնաբանել շախը, մատը, պատը, ստեղծել մատ մեկ քայլից, տեղորոշել և գրանցել շախմատային քայլերը:	76-77	39
38	Փոխանակում	Ուսուցանել փոխանակումը շախմատում:	Մեկնաբանել փոխանակումը, կատարել քայլեր և փոխանակումներ:	78-79	40
39	Կրկնակի հարված. «պատառաքաղ»	Ուսուցանել կրկնակի հարված՝ «պատառաքաղ» մարտավարական հնարքը :	Ցույց տալ և բացատրել կրկնակի հարված՝ «պատառաքաղ» մարտավարական հնարքը, կատարել կրկնակի հարվածներ:	80-81	41
40	Կրկնակի հարված. «պատառաքաղ» մարտավարական հնարքով դիրքերի ստեղծում	Ձևավորել ստեղծագործական միջավայր սովորողների համար, ուղղորդել նրանց մարտավարական հնարքներ ստեղծելուն:	Ցույց տալ, բացատրել և ստեղծել կրկնակի հարված. «պատառաքաղ» մարտավարական հնարքով դիրքեր:	82-83	42

41	Կապ	Ուսուցանել «Կապ» մարտավարական հնարքը:	Ցույց տալ և բացատրել «կապ» մարտավարական հնարքը:	84-85	43
42	«Կապ» մարտավարական հնարքով դիրքերի ստեղծում	Ձևավորել ստեղծագործական միջավայր սովորողների համար, ուղղորդել նրանց մարտավարական հնարքներ ստեղծելուն:	Ցույց տալ, բացատրել և ստեղծել «Կապ» մարտավարական հնարքով դիրքեր:	86-87	44
43	Պաշտպանություն	Ուսուցանել պաշտպանության ձևերը. փախչել և փակվել:	Բացատրել, ցույց տալ և կիրառել պաշտպանության փախչել և փակվել ձևերը:	88-89	45
44	Պաշտպանություն (շարունակություն)	Ուսուցանել պաշտպանության ձևերը. փոխանակել և հսկել:	Բացատրել, ցույց տալ և կիրառել պաշտպանության փոխանակել և հսկել ձևերը:	90-91	46
45	Պաշտպանություն (շարունակություն)	Ուսուցանել պաշտպանության ձևը. հակագրոհ:	Բացատրել, ցույց տալ և կիրառել պաշտպանության հակագրոհ ձևը:	92-93	47
46	Սկզբնախաղ	Ուսուցանել սկզբնախաղի հիմունքները:	Բացատրել և կիրառել սկզբնախաղի հիմունքները:	94-95	
47	Թեմատիկ խաղ.«Սկզբնախաղ»	Ամրապնդել սկզբնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերված շախմատային գիտելիքը:	Բացատրել և կիրառել սկզբնախաղի հիմունքները խաղում:		
48	Թեմատիկ խաղ.«Սկզբնախաղ»	Ամրապնդել սկզբնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերված շախմատային գիտելիքը:	Բացատրել և կիրառել սկզբնախաղի հիմունքները խաղում:		
49	Թեմատիկ խաղ.«Սկզբնախաղ»	Ամրապնդել սկզբնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերված շախմատային գիտելիքը:	Բացատրել և կիրառել սկզբնախաղի հիմունքները խաղում:		
50	Միջնախաղ	Ուսուցանել միջնախաղի հիմունքները:	Բացատրել և կիրառել միջնախաղի հիմունքները:	96-97	
51	Թեմատիկ խաղ. «Միջնախաղ»	Ամրապնդել միջնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերված շախմատային գիտելիքը:	Բացատրել և կիրառել միջնախաղի հիմունքները խաղում:		

52	Թեմատիկ խաղ. «Միջնախաղ»	Ամրապնդել միջնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերած շախմատային գիտելիքը:	Բացատրել և կիրառել միջնախաղի հիմունքները խաղում:		
53	Վերջնախաղ	Ուսուցանել վերջնախաղի հիմունքները:	Բացատրել և կիրառել վերջնախաղի հիմունքները:	98-99	
54	Թեմատիկ խաղ. «Վերջնախաղ»	Ամրապնդել վերջնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերած շախմատային գիտելիքը:	Բացատրել և կիրառել վերջնախաղի հիմունքները խաղում:		
55	Թեմատիկ խաղ. «Վերջնախաղ»	Ամրապնդել վերջնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերած շախմատային գիտելիքը:	Բացատրել և կիրառել վերջնախաղի հիմունքները խաղում:		
56	Ամփոփում. Դաս-մրցույթ. մատ` մեկ քայլից	Ամփոփել շախ, մատ, սկզբնախաղ, միջնախաղ, վերջնախաղ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը:	Մեկնաբանել մատը, ստեղծել մատ` մեկ քայլից, տեղորոշել և գրանցել քայլը:	100-101	48
57	Ոչ-ոքի Հավերժական շախ	Ուսուցանել հավերժական շախը և տեղեկություն տալ փոխհամաձայնությամբ ոչ-ոքիի մասին:	Սահմանել հավերժական շախը և ցույց տալ` ինչպես հավերժական շախ տալ:	102-103	49
58	Մատ թագուհիով և նավակով	Ուսուցանել մատը` թագուհիով և նավակով:	Բացատրել, ցույց տալ թագուհու և նավակի համագործակցային քայլերը և ստեղծել մատային դիրքեր :	104-105	50
59	Մատ 2 նավակով	Ուսուցանել մատը` երկու նավակով:	Բացատրել, ցույց տալ երկու նավակների համագործակցային քայլերը և ստեղծել մատային դիրքեր:	106-107	51
60-64	Շախմատ (գործնական) խաղ` պահպանելով խաղի հիմունքները	Ամրապնդել գիտելիքները գործնական խաղով:	Բացատրել խաղը վարելու հիմունքները և կիրառել դրանք:		

